

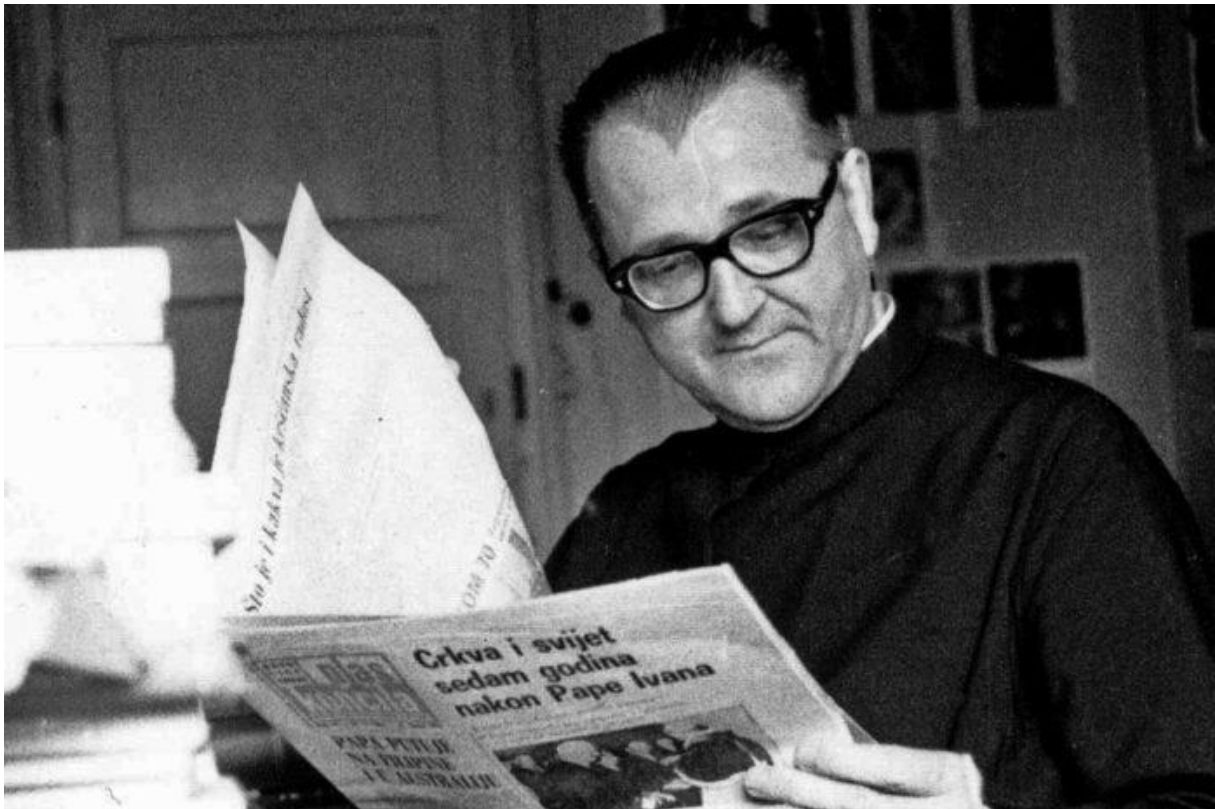
Vladimir Lončarević

ISUSOVAC KOJI JE PREDUHITRIO HRVATSKO PROLJEĆE

Mijo Škvorc – „čovjek Božji”

Glas Koncila, 26. travnja 2017.

<https://www.glas-koncila.hr/isusovac-preduhitrio-hrvatsko-proljece-mijo-skvorc-covjek-bozji/>

»Bio je predan svom zvanju; izgarao je u ljubavi prema vjeri i svom narodu. Zanosno je govorio; sav se je unosio u ono što je radio. Činio nam se na momente pjesnikom, na momente govornikom, teologom, umjetnikom. No kad smo ga bolje shvaćali, vidjeli smo da je istodobno sve to.«

Među brojnim učenim hrvatskim isusovcima prošloga stoljeća posebno mjesto širinom svojega znanja te crkvene i društvene posvećenosti zauzima pomoćni biskup zagrebački, propovjednik, erudit i literat Mijo Škvorc.

Rođen je 1. rujna 1919. u Ruševcu pokraj Križevaca. Pučku školu polazio je u Svetom Petru Čvrstecu, a sjemenišnu gimnaziju, započetu na Šalati u Zagrebu, završio je u Travniku. U tim je danima napisao zanimljiv dnevnik.

Isusovac postaje 1938. Studirao je filozofiju u Zagrebu, gdje je od 1943. do 1945. bio prefekt i profesor u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji. Teologiju je studirao od 1945. do 1949., a u međuvremenu je, 1948., zaređen za svećenika. Od 1950. do 1956. profesor je retorike i filozofije na Višoj filozofskoj školi Družbe Isusove u Zagrebu, a potom profesor filozofije na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Dobio je počasni doktorat Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta 1970.

Već kao mlad svećenik bio je sjajan propovjednik

Već kao mlad svećenik proćuo se kao sjajan propovjednik na nedjeljnim misama u bazilici Srca Isusova u jedanaest sati, pa je čak onodobni režimski »Vjesnik« imao potrebu upozoriti na taj »fenomen«: »Jezuita Mijo Škvorc održao je ovih dana u isusovačkoj crkvi u Zagrebu 'propovijedi' s pretenzijom da 'naućno' objasni opstojnost Bođuju i koješta drugo...« (10. 4. 1952.) Na vjeronauk mu je povremeno dolazilo više od šesto studenata, što je bio alarm za ondašnju komunistićku vlast. Prvi put bio je uhićen 1954., kad ga zbog propovijedi u Davoru zadržavaju tri mjeseca u istražnom zatvoru, da bi u sudskom procesu bio oslobođen. Drugi put, godine 1956., optužili su ga zbog »krivićnoga djela protiv naroda i države neprijateljskom propagandom« i osudili na dvije godine robije u Staroj Gradiški.

Ćuveni dijalog s marksistom Bošnjakom

Osim po glasovitim propovijedima, bio je poznat po konferencijama, duhovnim vježbama, misijama, nastupima na tribinama, svećenićkim i redovnićkim tećajevima, simpozijima i javnim raspravama. Tako je u vrijeme blagoga »otvaranja« režima prema vjeri bio posebno zapažen njegov briljantan nastup u Studentskom centru u Zagrebu, na tribini »5 minuta poslije 8«, gdje je 28. ožujka 1967. pred 2500 ljudi, većinom studenata, sudjelovao u javnom dijalogu s marksistom dr. Brankom Bošnjakom. Tekst tog dijaloga, do danas jedinstvenoga, objavljen je u knjizi »Kršćanin i marksist« 1969. »Prema danas još živićim svjedocima, taj je događaj bio jedan u nizu događaja koji su na specifićan naćin predvidjeli i anticipirali burno hrvatsko proljeće 1971. Vaćnost takvoga događaja iz današnje ćisto filozofske perspektive ne moće biti precijenjena.« (B. Gunjević). Godine 1970. papa Pavao VI. imenovao ga je pomoćnim zagrebaćkim biskupom. Umro je 15. veljaće 1989. u Zagrebu.

Posebice se rado posvećivao knjićevnosti

Bio je plodan pisac, zapoćevši pisati 1941. u ćasopisu »Život«, a nakon rata u »Bogoslovskoj smotri«, »Crkvi u svijetu« i »Obnovljenom životu« te u »Glasu Koncila«. O ćemu god pisao i što god pisao – znanstvene ćlanke, popularne

članke, prikaze ili crtice – zadivljuje akribijom. Ona se ogleda i u nenadmašnim »publicističkim teologijama« »Vjera i nevjera« 1982. i »Jeruzalem ili Antiohija« 1988. Knjiga »Najvjernija odvjetnica naše Crkve, našeg naroda, naše obitelji, našeg srca« također izlazi 1988., a nakon smrti su mu objavljene knjige »Isus – Spasitelj« 1998., »Križni put trojice biskupa« (s J. Smejnom i J. Mrzljakom) 2003. i »Molitva svake duše« 2006. Bio je ustrajan organizator katehizacije mladih, a posebice je podržavao laički apostolat zajednice »MI«.

Uz brojna područja, posebice se rado posvećivao književnosti, o kojoj piše s istančanim smislom da razluči duhove i otkrije idejne i duhovne slojeve pojedinih djela i pisaca. No i sam je bio pjesnik, ostavivši zamašan opus od oko pet stotina različitih pjesama, koje je prožeo iskrenim zanosom osjećaja i misli. Malo je toga nažalost objavljeno. Razloge valja tražiti u skromnosti njegove osobe, ali i u povijesnim prilikama, točnije neprilikama u kojima je morao živjeti, pa bi valjalo objaviti izbor njegove poezije. Među većim djelima ističe se zborna recitacija posvećena bl. Ivanu Merzu, u kojoj se ogledaju značajke njegova stila, koji je katkad podlijegao klišejima nabožnoga pjesništva starijih razdoblja, no u nekim dionicama zna biti moderno liričan, podsjećajući na Poljaka: »Što to blista pred očima? / Što to počima / U ovim noćima / Bjelasat se na njivama oko nas? / Tko to iz otajnog svijeta dolazi po nas?«

Prirodan, komunikativan, blizak, vjernik i humanist

Pamte ga po vedrini i smislu za humor. »Riječ mu je bila živa, tečna, uvjerljiva; izlazila je iz duše. Imao je široko srce i izvanredne umne sposobnosti, ljudske i svećeničke vrline. Bio je predan svom zvanju; izgarao je u ljubavi prema vjeri i svom narodu. Zanosno je govorio; sav se je unosio u ono što je radio. Stoga smo ga onako snažno mogli doživjeti u njegovoj riječi, u dubini pogleda, u zanosu naglaska i stila. Činio nam se na momente pjesnikom, na momente govornikom, teologom, umjetnikom... No kad smo ga bolje shvaćali, vidjeli smo da je istodobno sve to. Bio je prirodan, komunikativan, blizak, vjernik i humanist. Čovjek Božji.« (D. Šimundža)